

(La séance publique est ouverte à 08.32 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

M. Fernand Etgen, Président | Ech maachen d'Sitzung op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

(Négation)

2. Changement de composition d'une commission parlementaire

Wat d'Zusammensetzung vun der Commission des Finances et du Budget ugeet, proposéiert d'DP-Fraktioun, datt den Här Gilles Baum den Här Max Hahn ersetzt.

Gëtt et iergendwellech aner Ännerungsvirschléi?

(Négation)

Ech gesinn, datt dat net de Fall ass.

Ass d'Chamber mat dëser Ännerung averstanen?

(Assentiment)

Dann ass et esou decidéiert.

3. 8137 – Projet de loi portant modification de la loi du 30 novembre 2022 relative à la concurrence

Den éischte Punkt um Ordre du jour vun haut de Moien ass de Projet de loi 8137, eng Ofännerung vum Konkurrenzgesetz. Op Proposition vum der Kommission gëtt no der Presentatioun vum Rapporteur ouni Diskussioun iwwert de Projet de loi ofgestëmmt. An ech géif direkt d'Wuert ginn un d'Madamm Rapportrice vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madamm Lydia Mutsch. Madamm Mutsch, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Espace

Mme Lydia Mutsch (LSAP), rapportrice | Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, d'lescht Joer, kënnt Der Iech vläicht nach erënneren, am November hu mer heibannen d'Gesetz iwwert d'Konkurrenz gestëmmt. Domat ass eng EU-Direktiv ëmgëtt ginn, déi engersäits geduecht war, fir de Konkurrenzautoritéite vun de Memberstaaten d'Mëttelen zur Verfügung ze stellen, fir dass méi effektiv Konkurrenzregele kënne ëmgëtt ginn, an anerersäits de gudden Fonctionnement vum Bannemaart ze garantéieren.

Mat dësem Projet de loi solle weider Detailer ergänzt a korrigéiert ginn. Fir net vum Europäesche Geriichtshaff saiséiert ze ginn, wat bedeutend finanziell Konsequenze fir Lëtzebuerg hätt, wäert dëse Projet der Europäescher Kommission et erméiglechen, déi lafend Prozedur ofzeschléissen.

De Gesetzesprojet hält eng Duplikatioun aus dem bestoenden Text eraus an integréiert den Artikel 15 aus der EU-Direktiv, wouduerch de maximale Montant vun den Amendé präziséiert gëtt. An engems gëtt der zoustänneger Autoritéit mam Unhuele vun dësem Projet erlaabt, sech offiziell Autoritéit de la concurrence du Grand-Duché de Luxembourg nennen ze kënnen.

Deen eenzegen Avis, den der Kommission virläit, ass dee vum Staatsrot, dee sengersäits, ofgesi vun enger legistescher Observatioun, näischt ze beanstanden huet.

Fir méi Detailer verweisen ech op de schrëftleche Rapport, ginn den Accord vun der LSAP-Fraktioun a

bieden Iech, wann Der domadder d'accord sidd, fir direkt zum Vott iwwerzegoen, a soe Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools der Madamm Rapportrice Lydia Mutsch.

(Brouhaha général)

Mir kommen da lo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8137. Den Text steet am Document parlementaire 8137².

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8137 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration.

(Interruptions)

Et muss ee sech, wann ee wëllt ofstëmme, op sengem Posten aloggen, soss geet dat net. Mir droen deem da Rechnung bei deenen, déi et signaléieren.

De Vott ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass mat 52 Jo-Stëmme bei kenger Nee-Stëmm a bei kenger Abstentioun ugehall. Mir kucken awer genau, wivill Jo-Stëmme et sinn opgrond vun de Presenzen.

Résultat définitif après redressement : le projet de loi 8137 est adopté par 53 voix pour.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Octavie Modert), Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies (par M. Jean-Marie Halsdorf), Mmes Elisabeth Margue, Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz et Claude Wiseler ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum (par M. Gusti Graas), Mme Simone Beissel (par M. André Bauler), MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusti Graas, Max Hahn (par M. Claude Lamberty), Mme Carole Hartmann, M. Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par Mme Carole Hartmann) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana (par Mme Simone Asselborn-Bintz), Mmes Tess Burton (par M. Yves Cruchten), Francine Cloeser, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch (par Mme Lydia Mutsch), Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard (par Mme Jessie Thill), Stéphanie Empain (par M. François Benoy), Chantal Gary (par M. Marc Hansen), M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser et Roy Reding ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Deen zweete Punkt um Ordre du jour vun dëser Sitzung ass de Projet de loi 8145, eng Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Bäihëllefe fir d'Betriben, déi vun der Energiepräiserhéijung betraff sinn. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht an d'Wuert huet elo de Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här Gilles Baum.

(Interruption)

Dee war virdrun awer do ...

(Interruptions)

M. Sven Clement (Piraten) | Wann den Här Reding schonn do ass, kéinte mer jo d'Reglementer soss huelen.

4. 8042 – Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative aux questions de confiance, aux motions de confiance, aux motions de censure et aux motions de méfiance

M. Fernand Etgen, Président | Dann huele mer deem nächste Punkt vum Ordre du jour, den Ännerungsvorschlag vum Chambersreglement 8042 iwwert d'Vertrauensfroen a -motiounen esouwéi d'Zensur- a Mësstrauensmotiounen. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An d'Wuert zu dësem Ännerungsvorschlag huet elo den honorabelen Här Roy Reding. Här Reding, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission du Règlement

M. Roy Reding (ADR), rapporteur | Jo, merci, Här President. Léif Kolleegen a Kolleeginnen, wat mer haut hei ofstëmme, ass d'Mise en musique vun engem vun deene vläicht wichtegsten Deeler vun där neier Constitutioun: D'Stärkung vum Rôle vum Parlement, d'Stärkung vun der Kontrollfunktoun a vun der Sanktionsméiglechkeet duerch d'Parlament.

Mir sinn eis parteiwwergräifend eens ... An deem Kontext kann ech soen, datt mer eng virbildlech Kollegialitéit an Zesummenaarbecht an der Reglementskommission hunn, a mir waren eis parteiwwergräifend eens, datt dat heiten e ganz, ganz wichtige Punkt ass, deem de Pouvoir vum éischte Pouvoir hei am Land stäerkt.

An dat ass eppes, wat ëmmer erëm vergiess gëtt, dobaussen an och a gewëssenen Institutiounen, datt mir, d'Chamber, déi sinn, déi d'Regierung kontrolléiert, questionnéiert an och, wann et muss sinn, sanktionéiert, an net ëmgedréit.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Très bien!

M. Roy Reding (ADR), rapporteur | Parteiwwergräifend, well all Partei, déi haut an enger Opposition ass, ka muer an enger Regierungskoalitioun sinn, an ëmgedréit. An duerfir ass et wichtig, datt mer dat heiten als Institutioun gesinn, als e Pouvoir, dee mir als éischte Pouvoir hei am Land, als Institutioun hunn.

Am Weesentleche geet et do drëm, datt déi Artikelen, déi mir an der Revisioun vun der Constitutioun virgesinn hunn, datt et eng Motion de confiance, de censure ka ginn, datt mer do am Reglement festleeën, wéi dat funktionéiert. Mee mir hunn nach eppes dropgesat, eppes derbäigesat, wat net virgesi war vun der Constitutioun, an dat ass, datt och all Deputéierten zu all Moment kann eng Motion de méfiance géint een oder méi Ministeren deposéieren.

D'Basis vun deem Pouvoir ass also reglementaire an net constitutionnel, mee duerfir awer och net manner reell.

De Premierminister stellt ëmmer, wann en de Programme gouvernemental virstellt, d'Question de confiance. Et ass eigentlech normal. Eng Koalitioun huet sech fonnt, de Programm vun där Koalitioun gëtt virgestallt an da muss eng Majoritéit hei an der Chamber soen: Dat doten ass eppes, dat kënne mer ënnerstëtzen. Also bedéngt déi Confiance d'Majoritéit vun de Membere vun der Chamber.

Ech hu gëschter op Chamber TV eppes Falsches gesot. Ech hu gesot, d'Procuratioun wär net méiglech.

D'Procuratioun ass méiglech. Dat heescht, et ass en normale Vott wéi ëmmer an et ass d'Majoritéit, egal ob en présentiel oder par procuratioun, déi decidéiert.

Da kann de Premierminister bei all Gesetz soen: „Ech verbannen dat dote Gesetz mat der Question de confiance.“ Dat ass eppes, wat mer am Ausland ëfters gesinn, wat mir hei net kannn hunn. Dat ass e Gesetz, dat vläicht e bësselche méi ëmstridden ass, wou ee sech vläicht senger Majoritéit net onbedéngt ka sécher sinn. Ech weess, datt och heiansdo Membere vun enger Majoritéit kënnen Bauchwéi hu mat dësem oder deem Gesetz. A wann do eng Rebellioun wier, eng vläicht ganz justifizéiert Rebellioun, da kann de Premierminister soen: „Ma ech knäppen d'Bestoe vu menger Koalitioun, vu menger Majoritéit un d'Zoustëmmung zu dësem Gesetz.“

Ëmmer wann eng Déclaration gouvernementale gemaach gëtt – dat ass deen drëtte Punkt, déi drëtt Méiglechkeet –, kann de Premierminister d'Question de confiance och stellen, ënnert deene selwechte Reegelen.

An da komme mer zu eise Pouvoir. Fënnf Deputéiert heibannen kënnen eng Motion de censure areeche, „pour engager la responsabilité du Gouvernement“. Wann ee bis eng Kéier ënnerschrifft huet, kann ee seng Ënnerschrëft och net méi zréckzéien an et kann och keng zousätzlech Ënnerschrëft méi derbäigefüügt ginn.

Da kann, wéi ech virdru gesot hunn – zousätzlech zu deem, wat d'Constitutioun virgesinn huet –, all Deputéierten zu all Moment eng Motion de méfiance géint een oder méi Membere vun der Regierung deposéieren.

D'Riedezäit ass ganz grousszügig ausgeluecht. Ech mengen, dat dote si jo Saachen, mat deenen een net liichtfankeg ëmgeet. Kee vun eis kéim op d'Iddi, eng Motion de censure oder eng Motion de méfiance ze deposéieren, wann en net gutt Ursachen huet, an et muss ee jo dann och Zäit genuch hunn, déi gutt Ursachen hei duerzeleeën. An duerfir ass do d'Riedezäit vum Auteur oder den Auteurs 15 Minutten, dann all Groupe politique an och technique 10 Minutten, d'selwecht wéi d'Sensibilité-politiquen, an dann huet och d'Regierung 15 Minutten Zäit, fir ze äntweren oder fir Stellung ze huelen.

Déi fënnf Deputéiert, déi eng Motion de censure deposéiert hunn, déi hunn d'Recht, se zréckzéien. Do kann ee sech jo Fäll virstellen, wou eng Regierung alenkt an iergendengem Punkt a seet: „Ok, da maache mer dat elo anescht, wéi mer dat virgesinn haten“, an datt dann d'Chamber seet: „D'accord, dann zéie mer dat doten zréck.“ Déi fënnf Auteurs kënnen dat decidéieren.

Voilà, dat ass u sech den technesche Volet vun dëser Ännerung. Wéi gesot, dee politesche geet vill méi wäit. E stäerkt d'Roll vun eise Haus, e stäerkt eis Roll als Institutioun. An nach eng Kéier: Ech si ganz houfreg, wéi kollegial mer zesummeschaffen an der Reglementskommissioun. An och eis Mataarbechter an där Kommissioun maachen eng absolutt bemierkenswäert Aarbecht.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools dem Här Rapporteur Roy Reding.

An als éischte Riedner ass den honorabelen Här Léon Gloden agedroen. Här Gloden, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Léon Gloden (CSV) | Merci, Här President. Ech soen dem Rapporteur Merci fir säi schrëftlechen a

mëndleche Rapport. Et ass elo hei schonn ënnerstrach ginn, et handelt sech ëm souzeseen d'Ëmsetzung vun engem weesentlechen Deel vun der iwverschaffter Verfassung.

Ech hat et gesot, wéi mer iwwert déi verschidde Kapitelten hei diskutéiert hunn an ofgestëmmt hunn: De groussen Atout vun där iwverschaffter Verfassung ass et, datt et ganz kloer Reegele gëtt, wann eng Kéier an enger Institutioun e Sandkär am Getriebe ass. Dir erënnert Iech, wéi ech hei gesot hunn: 2013, wéi et hei zur Regierungskris komm ass, war déi Prozedur am Fong net kloer gereegelt. An ech hat enges laachende Mondes gesot, am Fong misst d'CSV nach an der Regierung sinn, well dat, wat deemools de Premier gemaach huet, war net esou an der Verfassung an an den Texter virgesinn. Duerfir éischte Punkt: Ganz kloer, wichteg, egal wat fir eng Institutioun et betrëfft, mir hu prezis Reegelen. Wann eppes net richtig leeft, da wësse mer, wat fir eng Reegelen ëmzesetze sinn, wat fir eng Prozeduren ëmzesetze sinn, wien declenchéiert a wien d'Decisiounen hëlt.

Den zweete Punkt, an dat ass och ugeklongen, dat ass och eng weesentlech Verbesserung oder och Kloeerstellung vun där neier Verfassung, dat ass d'Stärkung vum Parlament am institutionelle Getriebe. D'Parlament kontrolléiert d'Regierung. Mir hunn hei an deenen Aarbechten iwwert d'Verfassung laang doriwwer geschwat. Mir hunn eis un anere Verfassungen inspiréiert. Och hei ass et erëm ganz kloer: Mir hu kloer Reegele fixéiert. Jiddweree kennt d'Spillreegelen dorennavant. An duerfir ginn ech och den Accord vu menger CSV-Fraktioun.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Gloden. Da wier et un där honorabelen Madamm Simone Beissel.

(Interruption)

M. Guy Arendt (DP) | Ech ersetzen. Merci, Här President.

M. Fernand Etgen, Président | A, den Här Guy Arendt mécht dat. Här Arendt, wannechgelift.

M. Guy Arendt (DP) | Merci, Här President. Ech géif direkt wëllen dem Roy Reding Merci soe fir säi Rapport, dee wierklech ganz extensiv war.

Ech ka mech eigentlech nëmmen deem uschleissen, wat hie gesot huet, wat de Léon Gloden gesot huet: Et ass eng Stärkung vum Parlament vis-à-vis vun der Regierung. Mir hunn eng besser Kontrollméiglechkeet. Dorëms geet et hei an deem Text. An ech géif och do den Accord vun der DP-Fraktioun ginn.

M. Claude Lamberty (DP) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Arendt. An da wier et um honorabelen Här Mars Di Bartolomeo. Här Di Bartolomeo, Dir hutt d'Wuert.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, léif Kolleegen, fir d'éischt e Merci dem President-Rapporteur an der Reglementskommissioun, och fir déi exzellent Zesummenaarbecht mat der Institutiounskommissioun.

Nodeem mer déi véier Kapitele vun der revidéierter Verfassung am Dezember gestëmmt hunn – Verfassung, nei Verfassung oder fundamental revidéiert Verfassung, ech loossen Iech d'Wiel –, wäert se den 1. Juli a Kraaft trieden.

Mir hunn an deene leschte Méint a Wochen alles gemaach, fir dass eis net nach eng Kéier dat selwecht passéiert wéi elo virun e puer Méint, wéi mer entdeckt hunn, dass weesentlech Ausféierungsbestëmmungen vun där jëtzege Verfassung och no 175 Joer

nach net a Kraaft si respektiv nach net ausgeschafft sinn. Mir wëllen, dass, wann déi revidéiert Verfassung a Kraaft trëtt, och d'Ausféierungsbestëmmungen prett sinn.

An dofir si mer och ganz gutt ënnerwee zënter, wéi gesot, deene leschte Wochen a Méint a mer hunn déi meeschten, wann den Dag vun haut eriwwe ass, déi meeschten Adaptatiounen vun eise Reglement an dréchenen Dicher. An ech soen och de Kolleegen aus der Regierung Merci, dass d'Gesetzesprojeten, déi fälleg sinn, fir d'Ausféierung vun der revidéierter Verfassung esou gutt ewéi méiglech ze organiséieren, quasi alleguer deponéiert sinn. Ech mengen, et gëtt nach eng Ausnam, mee déi ass och eminent.

Also: De Sënn vun deenen Ännerungen, déi mer haut de Moien an och gëschter diskutéiert hunn an och mat grousser Majoritéit decidéiert hu respektiv hofentlech decidéiere wäerten, ass et, eis net nëmmen ze erlaben, eng nei Verfassung um Pabeier ze stëmmen, mee se och ausféierbar ze maachen an allen Detailer, et sief dann, et fält eis nach en Detail an, wou mer dat eent oder dat anert am Reglement musse preziséieren. Mee et ass eis elo zu dësem Zäitpunkt jiddefalls näischt agefall, wat elo essentiel war.

Ech brauch zum Text net méi vill bäizedroen. Duerch d'Kapitel betreffend d'Chamber geet et wéi e roude Fuedem, dass mer dës Institutioun mat deenen neie Verfassungstexten stäerken. Et gëtt eng ganz Rei Dispositionen an der neier Verfassung, wou d'Chamber hir Pouvoire preziséiert an ausdeent. Do wäerte mer herno nach kënnen drop zréckkommen. An dat ass och gutt fir déi éischt Institutioun an dësem Land.

Am Numm vu menger Fraktioun, der LSAP-Fraktioun, wëll ech dann nach just den Accord ginn zu dëser Reglementsännerung an nach eng Kéier ënnersträichen, dass déi Zesummenaarbecht zwëschen Institutiounskommissioun a Reglementskommissioun exemplaresch war a jiddweree matugepaakt huet, fir dat beschtméiglecht Resultat fir dës Institutioun erauszekréien.

Also merci all deene Bedeelegten. An ech bieden Iech, dëst Reglement, dës Reglementsännerung mat ganz grousser Majoritéit ze stëmmen.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Di Bartolomeo. An ech ginn d'Wuert weider un déi honorabel Madamm Josée Lorsché. Madamm Lorsché, Dir hutt d'Wuert.

Mme Josée Lorsché (déi gréng) | Merci, Här President. Ech wéilt och mat engem Merci un den Här Roy Reding ufänken, och fir déi gutt a kollegial Zesummenaarbecht an der Kommissioun.

Dës Modifikatioun vum Reglement ass am Fong jo, wéi et scho gesot ginn ass, eng logesch a gutt Konsequenz vun der Verfassungsreform, déi jo ënner anere d'Zil hat, de Pouvoir vun éischte Pouvoir ze stäerken. Dat bréngt mer heimat fäerdeg. D'Motion de censure an d'Motion de méfiance gi gereegelt.

An allen Hisiichte schafe mer och gereegelt Verhältnissen, wat da Regierungskrisen ugeet, a mer wäerte Situatiounen wéi déi vun 2013 mat dëser Reglementsännerung verhënnern. Dat ass ganz wichteg. Och do brauche mer eng Sécherheet, op déi mer eis kënnen verlossen, a mer däerfen net mat Situatiounen konfrontéiert ginn, wou kee méi an nach aus weess. Ech ka mech gutt erënneren, wéi mer hei souzen. Dat war alles anescht wéi lëscht. Heimat wësse mer op d'mannst, wéi d'Reegele sinn.

Ech wéilt awer dann och nach e Merci lassginn un d'Cellule scientifique an all déi Beroederinnen a Beroeder, déi eis hei zur Säit stoungen. Et ass eng ganz

komplex Matière gewiescht. An dofir – déi sinn elo nach net ernimmt ginn: Ech mengen, och si hunn e Merci verdéngt. Dat sinn ëmmer ganz gutt elaboréiert Notten, déi eis weiderbréngen, déi eis och wierklech Detailler nach méi no bréngen, och Leit, déi net Juriste sinn, kommen hei mat. An dat ass eis ganz wichteg. Dofir och hinnen e grouse Merci. An domat ginn ech och den Accord.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Madamm Lorsché. An da geet d'Wuert weider un déi honorabel Madamm Nathalie Oberweis.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Merci, Här President. Och e grouse Merci un de Rapporteur. An och vu menger Säit géif ech gäre felicitéiere fir déi exzellent Zesummenaarbecht an deenen zwou Kommissiounen an och der Chamber felicitéieren an och de Mataarbechter fir dës wierklech exzellente Aarbecht an d'Resultat, dat mer dann och haut stëmmen. An natierlech droe mir et och mat.

Villmools merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Oberweis. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Sven Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, d'Verfassungsreform huet d'Chamber gestärkt. Wichteg Kontrollmechanismen, déi et am Ausland zanter Joren, voire Joerzéngte gëtt, hunn endlech och de Wee an d'Lëtzebuergesch Verfassung fonnt. An ech freeë mech, datt mer dofir haut och eist Chambersreglement un déi nei Realitéit upassen.

Et war sécher ville Leit dobausse guer net bewosst, datt d'Lëtzebuerg Verfassung bis viru Kuerzem – aktuell nach bis den 1. Juli – weeder de Mësstrauensvott nach d'Verauensfro wierklech kannt huet, obwuel dës Outilen am Ausland e selbstverständlechen Deel vun der Demokratie sinn an et quasi no all neier Regierungsbildung dozou gehéiert huet, eng Motioun ze stëmmen heibannen, déi der Regierung d'Vertrauen ausschwätzt. Mee dat war keng Vertrauensfro.

Ëmsou méi wichteg ass et, datt mer haut, nodeems mer d'Vefassungstexter gestëmmt hunn, och endlech eist Chambersreglement upassen an d'Question de confiance, d'Motion de censure, d'Motion de méfiance an d'Motion de confiance an eisen Text ophuelen.

Déi lescht Joren hu gewisen, datt mir Deputéiert eis Aufgabe ganz eescht huelen a wierklech aktiv eiser Kontrollförmchen nokommen, op alle Fall, wat d'Opposition ugeet.

D'Parlament kontrolléiert d'Regierung, an dat hu mer gemaach, an dat souguer wann dat bedeit, datt mer eist Recht op Kontroll hu misse viru Gerichter akloen. An enger Demokratie kann d'Regierung hanner zouenen Dieren net maachen, wat se wëll, ouni déi vum Vollek gewielte Vertrieder/innen matanzebannen.

Une voix | Très bien!

M. Sven Clement (Piraten) | D'Parlament muss d'Regierungsarbecht evaluéiere kënnen an am Fall vu gréisserer Verfeelungen och d'Méiglechkeet hunn, engem Regierungsmember oder der ganzer Regierung d'Vertrauen ze entzéien.

Dofir freeën ech mech, datt haut mat dëser Reglementsännerung d'Motion de censure an d'Motion de méfiance endlech hir Plaz am Chambersreglement fannen.

Mee genausou wichteg wéi d'Mësstrauensvotten ass awer och de Vertrauensvott. Andeems mer haut och festhalen, wéi d'Chamber der Regierung d'Vertrauen

ausschwätze kann, maache mer de Wee op fir Votten, bei deenen och d'Membere vun der Regierungsparteie mol kéinte fir eng Propos vun der Opposition oder géint e Projet vun der Regierung stëmmen, ouni datt dat direkt als Fall vun der Regierung muss verstane ginn, wa gläichzäitig nach emol d'Vertraue vun der Chamber un d'Regierung ausgeschwat gëtt.

Ob a wéi heefeg et zu sou engem Moment an der Chamber wäert kommen, bleift ofzewaarden. Wie weess, ob dës oder eng kommend Koalitioun dofir iergendwann eng Kéier de Courage wäert hunn. Mee ëmmerhi ginn d'Texter et elo hier. An dat ass e wichtige Schratt no vir.

Här President, d'Piraten hunn d'Vefassungsreform ënnerstëtzt, nodeems sech eng Majoritéit vun hire Memberen an enger Urwal fir d'Ännerungen ausgeschwat huet. An dofir ënnerstëtze mer natierlech haut d'Upassung vum Chambersreglement.

Ech ginn domat den Accord vun der Piraten an ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Clement. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss. Ier mer zum Vott kommen, wëll ech drun erënneren, datt ee sech op sengem Posten alogge muss, fir kënnen matofzestëmmen.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert d'Proposition de modification vum Chambersreglement 8042. Den Text steet am Document parlementaire 8042¹.

Vote sur la proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés 8042

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir maachen de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

Den Ännerungsvorschlag vum Chambersreglement ass mat 60 Jo-Stëmmen eestëmmegeg ugeholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Aderm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel, Aly Kaes, Marc Lies, Mme Elisabeth Margue, M. Georges Mischo, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes (par M. Laurent Mosar), Claude Wiseler et Michel Wolter (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff, Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer (par M. Gusty Graas) ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana (par Mme Simone Asselborn-Bintz), Mmes Tess Burton, Francine Cloeser, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard (par Mme Josée Lorsché), Stéphanie Empain (par M. François Benoy), Chantal Gary (par Mme Jessie Thill), M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

5. 8127 – Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative à l'autonomie fonctionnelle et à l'organisation matérielle et financière de la Chambre des Députés

Da komme mer zu der nächster Ännerung vum Chambersreglement, dat ass d'Ännerung Nummer 8127 iwwert déi funktionell Autonomie an déi materiell a finanziell Organisatioun vun der Chamber. A Rapporteur ass den honorabelen Här Roy Reding. Här Reding, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission du Règlement

M. Roy Reding (ADR), auteur-rapporteur | Jo. Merci, Här President. Léif Kolleegen a Kolleeginnen, dat heiten ass elo e politesch wäit manner spannenden Text, en huet awer seng Bedeitung.

Déi zukünfteg Verfassung gesäit vir, datt de Règlement vun der Chamber, an net d'Gesetz, déi materiell an déi finanziell Organisatioun vun der Chamber virgesäit. Alt nees eng Kéier eng Stärkung vun eiser Institutioun, vun eisem Haus. Mir sinn hei Maître à bord.

Elo gëtt et awer eng ganz Partie Legislatiounen, déi virgesinn – zum Beispill an der Comptabilité de l'État oder de Marché-publicken oder aneren –, datt gewëssen Institutiounen mussen Accorde ginn an esou weider. Et ass elo guer keen Zweifel, datt mir eis als éischte Pouvoir am Land an als de Gesetzgeber och wëllen un déi Gesetzer halen. Mee mir kënnen natierlech net zouloossen, datt de Grand-Duc oder de Gouvernément a scho guer net iergendee Minister do kéint matschwätzen.

An duerfir confiéiere mer den Ensembl vum deenen Attributiounen, deen deene virgenannten Institutiounen normalerweis zoukënn, elo eisem Bureau. Mir als Chamber hunn d'Personnalité juridique de l'État. Mir sinn also total materiell a fonctionnel onofhängeg.

Et ass dann och de Bureau, deen all Finanzfroen an all Organisationsfroen reegelt, ausser natierlech dem Ordre du jour, dat bleift d'Kompetenz vun der Conférence des Présidents.

Eise Secrétaire général ass dann deen, deen déi Fonctionen exercéiert, déi an de Gesetzer dem Chef d'administration zoukommen.

Déi finanziell Gestiou vun der Chamber gëtt also vun der Administration parlementaire gemaach an dat ënnert der Direktioun vun eisem Generalsekretär, der Surveillance an och der Responsabilitéit vun eisem Bureau.

Voilà, dësen Text gouf den 22. Dezember 2022 deposéiert. Dir gesitt, wéi schnell datt mer geschafft hunn an der Ëmsetzung vun der zukünfteger Constitutioun. E gouf an eis Reglementskommissioun verwisen den 12. Januar. Do hu mer ... Den 31. Januar gouf ech do als Rapporteur genannt an à l'unanimité hu mer dëse Projet de rapport ugeholl an eiser Sëtzung vum 20. Februar 2023. An ech bidden Iech elo, dat selwecht och hei am Plenum ze maachen, a bréngen, just fir komplett ze sinn, selbstverständlechen och den Accord vun der ADR.

Ech soen Iech Merci.

Une voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools dem Här Rapporteur Roy Reding.

An éischten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Léon Gloden. Här Gloden, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Léon Gloden (CSV) | Merci, Här President. Och hei dem Rapporteur merci fir säi schrëftlechen a mündlechen Rapport.

Et ass en technesche Punkt, deen awer wichteg ass och hei, fir d'Autonomie vun eiser Chamber ze